Hallintovaliokunta
AI FI 85/2025
15.9.2025

Amnesty International Suomen osasto
Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 8562 0600
E: amnesty@amnesty.fi
W: amnesty.fi

Lausunto: Valtioneuvoston kirjelmät eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksista menettelyasetuksen muuttamisesta koskien unionin tasolla laadittavia luetteloita turvallisista alkuperämaista sekä turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamisesta, U 20/2025 vp ja U 26/2025 vp.

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on 10 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty työskentelee kansainvälisesti ja Suomessa laaja-alaisesti ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Amnesty International Suomen osasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asioissa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Ehdotukset

Turvallinen alkuperämaa

Komissio on 16.4.2025 antanut ehdotuksen kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta annetun asetuksen (EU) 2024/1348 (myöhemmin menettelyasetus) muuttamisesta koskien unionin tasolla laadittavia luetteloita turvallisista alkuperämaista (COM (2025) 186 final). Ehdotuksen mukaan turvallisten alkuperämaiden määrittelyllä unionin tasolla pyritään vahvistamaan käsitteen soveltamista käytännön tasolla ja näin edistämään todennäköisesti perusteettomien turvapaikkahakemusten ripeää tutkintaa. Lisäksi jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus määritellä turvallisia alkuperämaita kansallisella tasolla. Komission mukaan määrittely tehostaisi turvapaikkahakemusten käsittelyä EU-maissa sekä edistäisi yhteistyötä ja jakaisi ns. ”taakkaa” kolmansien maiden kanssa.

Turvallisesta alkuperämaasta tulevat hakijat joutuisivat nopeutettuun turvapaikkamenettelyyn. Nopeutettuun menettelyyn päätyvät menettelyasetuksen mukaan muun muassa hakijat, jotka tulevat maista, joiden osuus kansainvälisen suojelun myönteisistä päätöksistä on enintään 20 prosenttia. Menettelyasetus mahdollistaa turvallisten kolmansien maiden ja alkuperämaiden määrittelyn maantieteellisiä tai henkilöryhmiä koskevin poikkeuksin. Turvallisiksi alkuperämaiksi määriteltäisiin ehdotuksen mukaan maat, joille on myönnetty EU:n ehdokasmaan asema, yksi mahdollinen ehdokasmaa sekä kuusi muuta maata. Nämä kuusi muuta maata olisivat Bangladesh, Kolumbia, Egypti, Intia, Marokko ja Tunisia. Mahdollinen ehdokasmaa olisi Kosovo.

Turvalliseksi alkuperämaaksi määrittely edellyttää menettelyasetuksessa, että maan oikeudellisen tilanteen, demokraattisen järjestelmän puitteissa tapahtuvan lainsoveltamisen ja yleisen poliittisen tilanteen perusteella voidaan osoittaa, ettei maassa esiinny vainoa tai vakavan haitan vaaraa.

Turvallinen kolmas maa

Komissio on lisäksi 20.5.2025 antanut ehdotuksen menettelyasetuksen muuttamisesta koskien turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamista (COM(2025) 259 final). Ehdotuksen mukaan tavoitteena on lisätä oikeudellista varmuutta ja yhdenmukaisuutta turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamisessa sekä antaa jäsenvaltioille lisää joustavuutta käsitteen soveltamiseen kansainväliset velvoitteet ja perusoikeudet huomioiden. Tavoitteena on myös tehostaa turvapaikkamenettelyjä ja vähentää turvapaikkajärjestelmään kohdistuvaa painetta ja väärinkäytöksiä. Komission mukaan tämäkin ehdotus tehostaa turvapaikkahakemusten käsittelyä sekä edistää yhteistyötä ja jakaa ns. ”taakkaa” kolmansien maiden kanssa.

Ehdotus vahvistaisi ”kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa” siten, että järjestelyt ovat ”molempia osapuolia hyödyttäviä, ylläpitävät vastuunjakamisen periaatteita ja kunnioittavat perusoikeuksia”. Lisäksi komission mukaan ehdotus vastaisi myös EU:n globaalin pakolaiskompaktin puitteissa antamiin sitoumuksiin, kun se vastaisi suojelua koskeviin tarpeisiin ja huolehtisi kansainvälisten velvoitteiden noudattamisesta.

Ehdotuksella muutettaisiin menettelyasetusta siten, että yhteys hakijan ja kolmannen maan välillä ei olisi enää edellytys kaikissa tilanteissa. Jäsenvaltioiden olisi edelleen mahdollista soveltaa turvallisen kolmannen maan käsitettä, jos hakijan ja kolmannen maan välillä olisi yhteys, jonka perusteella hakijan olisi mahdollista matkustaa kyseiseen maahan. Aiemmin yhteyden piti myös olla merkityksellinen. Tämän lisäksi turvallisen kolmannen maan käsitettä voitaisiin vastedes soveltaa tapauksissa, joissa hakija olisi vain kulkenut kyseisen kolmannen maan kautta, ilman sen syvempää yhteyttä maahan. Lisäksi käsitettä voitaisiin soveltaa tapauksissa, joissa kolmannen maan kanssa olisi tehty sopimus tai järjestely, jossa edellytettäisiin sen piiriin kuuluvien hakijoiden esittämien tehokasta suojelua koskevien hakemusten perusteiden tutkintaa. Kolmannen maan tulisi ottaa hakija alueelleen tai takaisin alueelleen, jotta käsitettä voitaisiin soveltaa.

Komissio edellyttää lisäksi, että lapsen etu tulee ottaa ensisijaisesti huomioon. Lisäksi ilman huoltajaa tulleiden lasten kohdalla edellytettäisiin yhteys- tai kauttakulkukriteeriä eli sopimus- tai järjestelyperusteista kriteeriä ei heidän tapauksessaan voitaisi soveltaa. Jäsenvaltioiden tulisi myös tiedottaa komissiota ja muita jäsenmaita ennen kuin ne solmivat sopimuksia tai järjestelyjä kolmansien maiden kanssa.

Kummassakaan tapauksessa, turvallisen alkuperämaan tai turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamisessa, hakijalla ei olisi automaattista oikeutta jäädä jäsenvaltion alueelle muutoksenhaun ajaksi.

Komission mukaan ehdotus kunnioittaa perusoikeuksia ja huomioi EU:n perusoikeuskirjan periaatteet sekä kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet. Komissio katsoo, että ehdotus kolmansien maiden kanssa solmittavista sopimuksista tai järjestelyistä on johdonmukainen perusoikeuskirjan 18 artiklan turvapaikkaoikeuden kanssa, koska solmittavat sopimukset tai järjestelyt edellyttävät hakijan esittämisen hakemusperusteiden tutkintaa, jolloin hakija saisi kolmannessa maassa suojelua edellytysten täyttyessä. Lisäksi ehdotus antaisi komissiolle mahdollisuuden valvoa solmittavia sopimuksia ja järjestelyjä ja huolehtia siten, että menettelyasetuksen säännöksiä noudatetaan niiden solmimisessa. Menettelyasetus myös velvoittaa varmistamaan, että kolmas maa on ottanut käyttöön ilman huoltajaa tulleiden lasten suojelemiseksi soveltuvat järjestelyt ja tuen. Komissio katsoo myös, että ehdotus kunnioittaa ehdottoman palautuskiellon periaatetta, koska palautuskielto huomioidaan arvioitaessa, voidaanko kolmatta maata pitää yleisesti turvallisena ja erityisesti kunkin hakijan osalta.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotuksissa tärkeänä turvapaikanhakujärjestelmän tehostamista, laadun kehittämistä, perusteettomien turvapaikkahakemusten jättämisen vähentämistä, kielteisen päätöksen saaneiden nopeaa palauttamista sekä painottamista vahvoihin ja toimiviin kumppanuuksiin lähtö- ja kauttakulkumaissa.

Turvallinen alkuperämaa

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti turvallisten alkuperämaiden määrittämiseen unionin tasolla sekä sen mahdollisuuteen myös kansallisella tasolla. Valtioneuvosto katsoo, että poikkeusten määrittämistä ja niistä päättämistä voi olla tarpeen täsmentää ja myös varmistaa asianmukainen tiedonkulku ehdokasmaiden tilanteesta. Valtioneuvoston mukaan komission ehdottamia kolmansia maita voidaan pitää turvallisina alkuperämaina.

Valtioneuvosto kuitenkin painottaa, että jokainen turvapaikkahakemus on tutkittava puolueettomasti ja huolellisesti.

Turvallinen kolmas maa

Valtioneuvosto edistää toimia turvapaikkaprosessin ja kansainvälisen suojelun tarjoamiseksi turvallisissa kolmansissa maissa ja suhtautuu myönteisesti sellaisiin menettelyasetuksen yhteysvaatimusta koskeviin muutosehdotuksiin, jotka edistävät turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamista. Valtioneuvosto toteaa, että ”kyse on hakijoille turvallisista kolmansista maista, joten yhteysvaatimusedellytyksen tarpeellisuutta tulee vielä arvioida valmistelun aikana”. Tavoitteena valtioneuvostolla on ehdotuksen yksiselitteinen ja tehokas soveltaminen.

Valtioneuvosto tukee myös sitä, että hakija voitaisiin poistaa turvalliseen kolmanteen maahan jo ennen valituksen käsittelemistä, ellei tuomioistuin toisin määrää. Valtioneuvosto kuitenkin painottaa palautuskiellon periaatteen arviointia jokaisen päätöksen yhteydessä.

Amnestyn kanta

Komission viimeaikaiset maahanmuuttopolitiikkaa koskevat ehdotukset heikentävät vakavasti ihmisten pääsyä oikeudenmukaiseen ja täysimääräiseen turvapaikkamenettelyyn Euroopassa. Ehdotukset, mukaan lukien komission uusi paluuasetusta koskeva ehdotus, näyttävät olevan osa laajempaa strategiaa, jolla pyritään ulkoistamaan muuttoliikkeen hallintaa ja vastuuta suojelusta EU:sta kolmansiin maihin. Ehdotuksissa väitetään kyseessä olevan ns. “taakan” jakaminen, mutta suurin osa suojelun tarpeessa olevista ihmisistä on jo nyt kehittyvissä maissa, iso osa jopa kaikkein vähiten kehittyneissä maissa.[1]

Turvallinen alkuperämaa

Ehdotettu luettelo turvallisista alkuperämaista pitää tiettyjä maita turvallisina, mikäli niistä tulevista hakijoista enintään 20 %:a saa EU:ssa kansainvälistä suojelua. Kuitenkin tämä tarkoittaa, että joka viides näistä maista tuleva saa EU:ssa kansainvälistä suojelua, mikä osoittaa, että nämä maat eivät ole kaikille turvallisia. Tästä huolimatta komissio ehdottaa, että heidän hakemuksiaan käsiteltäisiin lähtökohtaisesti ilmeisen perusteettomina. Turvallinen alkuperämaa -säännön soveltaminen heikentää turvapaikkaperusteiden yksilöllistä arviointia ja lisää riskiä, että yksilölliset haavoittuvuudet ja suojeluntarpeet jäävät huomiotta.

Myös menettelylliset takeet nopeutetussa menettelyssä tehdyissä päätöksissä ovat tavanomaista heikommat. Tämä tarkoittaa esimerkiksi lyhyempiä määräaikoja ja valituksen automaattisen lykkäävän vaikutuksen puuttumista.

Lisäksi luettelossa ehdotetuissa maissa esiintyy ihmisoikeusloukkausten riskejä. Esimerkiksi Tunisian viranomaiset tehostivat poliittisen opposition tukahduttamista vuonna 2024 suorittamalla joukkopidätyksiä, vangitsemalla toimittajia ja käymällä kansalaisyhteiskuntaa vastaan.[2] Egyptissä monet rauhanomaiset kriitikot ja uskonnollisten vähemmistöjen jäsenet kohtaavat häirintää ja pitkiä pidätyksiä.[3] Kolumbia on edelleen yksi maailman vaarallisimmista maista niille, joita uhkaa väkivalta erityisesti valtiosta riippumattomien aseellisten ryhmien taholta.[4] Marokossa toimittajat, aktivistit ja hallitusta kritisoivat henkilöt kohtaavat häirintää, mielivaltaisia pidätyksiä sekä epäoikeudenmukaisia oikeudenkäyntejä.[5]

Turvallinen kolmas maa

Turvallisen kolmannen maan käsite muodostaa poikkeuksen pakolaisoikeuden periaatteesta, jonka mukaan sillä maalla, josta henkilö hakee turvapaikkaa, on ensisijainen vastuu hakemuksen käsittelystä ja sen varmistamisesta, ettei vaarassa olevaa henkilöä palauteta suoraan tai välillisesti ihmisoikeusloukkausten kohteeksi.[6] Nyt komissio ehdottaa vastoin tätä periaatetta, että vastuu Eurooppaan tulleista turvapaikkaa hakevista ihmisistä siirretään maihin, joihin näillä ihmisillä ei olisi ennestään minkäänlaista yhteyttä eli vastuun ulkoistamista EU:sta kolmansiin maihin.

Amnesty huomauttaa, että kirjelmässä jää epäselväksi, mitä yhteysvaatimusedellytyksen tarpeellisuuden arviointi valmistelun aikana sisältää. Epäselväksi jää jopa se, onko valtioneuvoston tarkoitus esittää yhteysvaatimuksen poistoa kokonaan.

Amnesty katsoo, että vastuun siirtämistä maasta, jossa turvapaikkahakemus on tehty, kolmanteen maahan, jota pidetään "turvallisena", tulisi harkita vain, jos turvapaikanhakijan ja kolmannen maan välillä on merkityksellinen yhteys, joka tekee siirrosta kohtuullisen. Pelkkä "kauttakulku" ei muodosta merkityksellistä yhteyttä, eivätkä etenkään maiden väliset sopimukset tai järjestelyt.

UNHCR:n standardien mukaan turvapaikanhakijoilla tulisi olla "merkityksellinen" yhteys kolmanteen maahan. Esimerkkeinä yhteyksistä ovat perhesuhteet, yhteydet laajempaan yhteisöön, aiempi oleskelu sekä kieli- tai kulttuuriyhteydet. Merkityksellisten yhteyksien olemassaolo on tärkeää sen varmistamiseksi, että siirto on kestävä ja sillä on myönteinen vaikutus sekä turvapaikanhakijaan että kyseessä olevaan kolmanteen maahan, mikä lisää onnistuneen kotoutumisen mahdollisuuksia ja vähentää edelleen liikkumista. Merkityksellisen yhteyden puuttuminen heikentää turvapaikanhakijoiden toimijuutta ja mahdollisuuksia päästä oikeuksiinsa, saada tukea ja palveluja sekä työllistyä.[7]

Amnesty muistuttaa, että kansainväliset ihmisoikeusnormit asettavat velvoitteita kansallisille maahanmuuttoviranomaisille ja tuomioistuimille. Palautuskiellon periaatteen mukaisuuden yksilöllinen arviointi on yksi näistä velvoitteista. Tähän liittyy sen arviointi, onko kolmas maa todellisuudessa turvallinen sinne siirrettävälle ihmiselle. Toimivaltaisen viranomaisen tulee kuulla

suojelua hakevaa ihmistä ja tällä tulee olla mahdollisuus kumota oletus kolmannen maan turvallisuudesta kohdallaan. Hänellä tulee myös olla mahdollisuus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, mikä sisältää sen, että valitukseen kuuluu päätöksen täytäntöönpanoa lykkäävä vaikutus.

Myöskään turvallinen kolmas maa -ehdotuksessa valituksella ei olisi automaattista lykkäävää vaikutusta, vaan turvapaikanhakijat voitaisiin siirtää pakolla kolmansiin maihin, joihin heillä ei olisi mitään aiempaa yhteyttä, jo ennen kuin heidän muutoksenhakunsa olisi käsitelty. Tämä lisää ketjupalautusten riskiä eli, että vainon tai muiden ihmisoikeusloukkausten vaarassa oleva ihminen palautetaan maahan, josta hän on paennut, sen valtion taholta, jonne hänet on siirretty.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on useissa päätöksissään vahvistanut periaatteen, jonka mukaan palautuskiellon soveltamisessa on tehtävä yksilöllinen arviointi. Esimerkiksi Ilias ja Ahmed vastaan Unkari -tapauksessa tuomioistuin totesi, että Unkari ei ollut noudattanut menettelyllistä velvoitettaan tutkia, oliko hakijoilla tehokas pääsy turvapaikkamenettelyihin Serbiassa vai olivatko he vaarassa joutua ketjupalautetuiksi.[8]

Amnesty katsoo myös, että EU:n ja sen jäsenmaiden tulee varmistaa, että kolmansissa maissa tarjotaan siirrettäville ihmisille riittävät oikeudet, kuten täysi pääsy oikeudenmukaiseen ja tehokkaaseen turvapaikkamenettelyyn ja kansainvälistä suojelua sen perusteiden täyttyessä, vastaanottopalvelut sekä erityisiä tarpeita omaavien henkilöiden tunnistaminen ja avustaminen. Myös tunnustetun oikeudellisen aseman saavuttamisen tulee olla mahdollista. Ollakseen todistetusti turvallinen, kolmannen maan tulee olla ratifioinut asiaankuuluvat kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja todistetusti toimia niiden mukaisesti.

Amnesty toteaa, että käsitettä sovellettaessa tulee varmistaa henkilön todellinen pääsy maahan. Esimerkiksi Kreikka on edelleen tehnyt päätöksiä siirtää syyrialaisia takaisin Turkkiin ja jättänyt heidän turvapaikkahakemuksiaan tutkimatta, vaikka Turkki on keskeyttänyt takaisinotot. Tämä on johtanut hankaliin ja pitkiin menettelyihin, jotka ovat saattaneet monet turvapaikanhakijat riittämättömiin vastaanotto-olosuhteisiin Kreikassa ja elämään epävarmuudessa pitkiä aikoja, samalla ohjaten inhimillisiä ja taloudellisia resursseja pois turvapaikkahakemusten täysimääräisestä, perusteellisesta arvioinnista.

Amnesty myös katsoo, että lapsiin ei tule soveltaa turvallisen kolmannen maan käsitettä ottaen huomioon lasten haavoittuva asema.

Ehdotus kolmansien maiden kanssa tehtävistä sopimuksista ja järjestelyistä asettaa EU:n alttiiksi uusille riippuvuussuhteille ja samalla aiheuttaa laajoja oikeudellisia, operatiivisia ja ihmisoikeuksiin liittyviä haasteita. Yritykset ulkoistaa turvapaikka- tai palautusvastuut kolmansille maille ovatkin johtaneet ihmisoikeuksien loukkauksiin, ja niillä on ollut tuhoisa inhimillinen vaikutus.[9] Nämä yritykset ovat myös nostaneet huomattavasti maahanmuuttojärjestelmien kustannuksia ja niissä on kohdattu oikeudellisia ongelmia ja haasteita läpinäkyvyyden, valvonnan ja vastuuvelvollisuuden suhteen.[10]

Nämä sopimukset tai järjestelyt sisältävät myös riskin tällaisia ulkoistamistoimia harjoittavien maiden kansainvälisen uskottavuuden laskemisesta, erityisesti mikäli toimet johtavat mielivaltaiseen

säilöönottoon heikoissa olosuhteissa, riittämättömiin ihmisoikeuksien valvontamekanismeihin ja ketjupalautuksiin.

Ulkoistamiskehitys saattaa jopa johtaa yleisesti maailmassa turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien kehittämättä jättämiseen, mikäli kehittäminen voisi johtaa siihen, että maata ruvettaisiin pitämään turvallisena kolmantena maana ja siten kykenevänä vastaanottamaan suuren määrän turvapaikanhakijoita Euroopasta.

On myös olemassa todellinen riski, että turvallisen kolmannen maan käsitteen soveltamisen lisääntynyt käyttö vaikuttaa kielteisesti EU:n turvapaikkajärjestelmän yhdenmukaiseen soveltamiseen. Jos jotkut Euroopan maat tekevät sopimuksia tai järjestelyitä, joihin liittyy turvapaikanhakijoiden siirtäminen kolmansiin maihin, mielivaltaisuus turvapaikkapäätöksissä Euroopassa lisääntyy, koska sama henkilö, jolla on samat suojelutarpeet, voisi saada suojelua Euroopassa tai hänet voitaisiin lähettää kolmanteen maahan, johon hänellä ei mahdollisesti ole yhteyttä, riippuen siitä, mihin Euroopan maahan hän saapuu.

Lopuksi

Amnesty katsoo, että ehdotukset heikentävät voimakkaasti ihmisoikeuksien toteutumista, kuten oikeutta turvapaikanhakuun, tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja lapsen edun toteutumiseen sekä kasvattavat riskiä palautuskiellon sekä joukkokarkotuskiellon periaatteiden loukkaamiseen.

Komission ehdotuksiin liittyy oikeudellisia, taloudellisia, operatiivisia sekä maineeseen ja diplomatiaan liittyviä riskejä. Näitä ovat muun muassa automaattisen mielivaltaisen säilöönoton käyttö, mahdolliset ihmisoikeusloukkaukset kolmannessa maassa, oikeudellisen vastuun määrittämisen ongelmat tilanteissa, joissa kolmas maa toimii ihmisoikeusvelvoitteiden vastaisesti, ketjupalautusten riski, uskottavan valvonnan puute, vaikutus EU:n ja sen jäsenmaiden suhteisiin kolmansiin maihin ja niihin mahdollisesti syntyvät riippuvuussuhteet sekä inhimilliset näkökohdat, kun ihmisiä palautetaan maihin, joissa heillä ei ole minkäänlaista turvaverkkoa tai muuta yhteyttä.

Henkilöä poistettaessa maasta tulee aina arvioida yksilöllisesti palautuskiellon toteutuminen. Tähän ei riitä se, että jotkin maat on ennalta arvioitu hakijoille turvallisiksi, vaan hakijoiden siirrossa toiseen maahan, tulee jokaisen hakijan kohdalla tehdä yksilöllinen arviointi palautuskiellon periaatteen mukaisesti.

Vaikka jotain maata voitaisiinkin pitää jokseenkin turvallisena, yksittäisen ihmisen kohdalla voi silti tulla kyseeseen vainon tai muiden ihmisoikeusloukkausten vaara kyseisessä maassa. Lisäksi ihmisellä voi olla muita yksilöllisiä inhimillisiä syitä, kuten esimerkiksi haavoittuva asema, terveydelliset syyt tai syntyneet siteet, minkä vuoksi hänen siirtämisensä kyseiseen maahan olisi kohtuutonta. Yksilölliset perusteet tulee siten aina arvioida huolellisesti riippumatta siitä, millaiseen turvapaikkamenettelyyn ihminen päätyy.

Myöskään sopimus tai järjestely kolmannen maan kanssa ei vapauta jäsenvaltiota oikeudellisesta vastuusta, vaan se voi siitä huolimatta syyllistyä palautuskiellon, myös ketjupalautuskiellon, loukkaamiseen siirtäessään henkilön kolmanteen maahan. Palautuksia tehostettaessa ja oikeusturvaa heikennettäessä, muun muassa lyhyillä määräajoilla, riski palautuskiellon loukkaamisille kasvaa, mikäli menettely muuttuu summaarisemmaksi ja nopeutuu liikaa. Jäsenmaa ei voi myöskään valvoa, miten kolmannessa maassa tosiasiassa toimitaan, vaikka sen kanssa olisi voimassa sopimusjärjestelyjä.

Komission ehdotuksissa ei ole arvioitu, miten turvapaikanhakijoiden siirrot kolmansiin maihin, joiden kanssa on tehty sopimus tai järjestely tai maihin, joiden kautta hakija on vain kulkenut, eivät muodostu joukkokarkotuksen kaltaisiksi tilanteiksi. Epäselväksi jää myös, miten esimerkiksi kauttakulkumaat ja -reitit sekä niihin maihin siirrettävät ihmiset valikoituvat.

Ongelmallista on myös, ettei palautuspäätökseen ilmeisesti kuulu automaattisesti lykkäävää oikeusvaikutusta, mikä tarkoittaa, että ihminen voitaisiin poistaa maasta jo ennen kuin hänen valituksensa olisi arvioitu tuomioistuimessa. Tämä tarkoittaisi palautuskiellon periaatteen loukkaamisen riskin kasvamista ja oikeusturvan heikkenemistä.

Amnesty katsoo, että valtioneuvoston tulee ajaa neuvostossa kestäviä ja inhimillisiä, ihmisoikeudet ja oikeussuojakeinot turvaavia ratkaisuja turvapaikanhakumenettelyihin eikä pyrkiä ajamaan mahdollisimman tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa.

Kunnioittavasti

Niina Laajapuro

Niina Laajapuro
Ihmisoikeustyön johtaja

Lisätietoja antaa: Kaisa Korhonen, oikeudellinen asiantuntija, kaisa.korhonen@amnesty.fi

Viitteet

[1] Figures at a glance | UNHCR
[2] Ks. Esim. The Sorry State of Tunisia's Democracy | TIME and Human rights in Tunisia Amnesty International
[3] Ks. Esim. Human rights in Egypt Amnesty International
[4] Ks. Esim. Human rights in Colombia Amnesty International and Colombia - United States Department of State
[5] Ks. Esim. Human rights in Morocco and Western Sahara Amnesty International
[6] UNHCR Note on the "Externalization" of International Protection | Refworld
[7] https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2018/en/120729 ja UNHCR Provisional Comments on the Proposal for a Council Directive on Minimum Standards on Procedures in Member States for Granting and Withdrawing Refugee Status (Council Document 14203/04, Asile 64, of 9 November 2004) | Refworld
[8] Ilias and Ahmed v. Hungary (Application No. 47287/15) (Grand Chamber) | Refworld, s. 76
[9] Offshore detention is inhumane — I know because I lived it - Amnesty International
[10] Yhdistyneen kuningaskunnan yritys siirtää turvapaikanhakijoita Ruandaan tai Italian suunnitelma käsitellä tiettyjä turvapaikkahakemuksia Albaniasta käsin, ovat esimerkkejä todellisista inhimillisistä ja taloudellisista kustannuksista. Amnesty International, 'The Italy-Albania Agreement on Migration: Pushing Boundaries, Threatening Rights', 19 January 2024, https://www.amnesty.org/en/documents/EUR30/7587/2024/en/; Amnesty International UK, 'Gambling with lives: How a bad policy wrecked the UK asylum system', 29 February 2024, https://www.amnesty.org.uk/files/2024-02/AIUK%20Asylum%20policy%20briefing%20update%2029%20Feb.pdf?VersionId=RUT.dxcKYoqNjJxymgs3aAHGozOUruIb